

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 18/2024
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Ε΄**

Συνεδρίαση της 7ης Φεβρουαρίου 2024

Σύνθεση

Πρόεδρος: Αικατερίνη Γρηγορίου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ευάγγελος Μαρίνης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Δημήτριος Κατωπόδης, Περικλής Αγγέλου, Δημήτριος Καμάρης, Βασιλεία Πελέκου, Αναστασία Βασιλείου και Αγγελική Αναστοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αθανασία Μήτρου - Κρυστάλλη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με αριθμό πρωτοκόλλου 2033/18.12.2023.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται: α) Πώς διαμορφώνεται η υπηρεσιακή κατάσταση των μελών Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) των Α.Ε.Ι. ως προς το όριο των πρόσθετων αμοιβών από τη συμμετοχή τους σε έργα/προγράμματα των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε) των Α.Ε.Ι., τα οποία χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους και, συγκεκριμένα, εάν οι εν λόγω αμοιβές υπάγονται στο όριο αμοιβών του άρθρου 104 παρ. 2 του Συντάγματος.

β) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα και λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πρόσθετες αυτές αμοιβές εξαιρούνται από το όριο αποδοχών

της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015, σύμφωνα με το άρθρο 246 παρ. 3 του ν. 4957/2022, αν αυτές υπόκεινται σε κάποιο άλλο όριο αμοιβών, όπως το ύψος αμοιβής του Προέδρου του Αρείου Πάγου, κατά το άρθρο 14 του ν. 2703/1999, όπως αυτό ερμηνεύεται από το άρθρο 34 παρ. 4 του ν. 2768/1999 ή το όριο πρόσθετων αμοιβών κατά το άρθρο 15 του ν. 2703/1999.

-//-

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Στο παραπάνω έγγραφο του ερωτήματος, όπως συμπληρώνεται με το έγγραφο του Προέδρου του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με αριθμό πρωτοκόλλου 308/26.05.2023, δίδεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Κατόπιν προβληματισμού που προέκυψε στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, μετά την τροποποίηση της παραγράφου 3 του άρθρου 246 του ν. 4957/2022 με το άρθρο 30 παρ. 8 του ν. 5029/2023, αναφορικά με την υπαγωγή των πρόσθετων αμοιβών των μελών Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. από τη συμμετοχή τους σε έργα/προγράμματα των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι., τα οποία χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, στο όριο αμοιβών του άρθρου 104 παρ. 2 του Συντάγματος ή σε κάποιο άλλο όριο αμοιβών, ο Πρόεδρος του Τμήματος υπέβαλε σχετικό ερώτημα στον Πρύτανη (με το αριθμ. πρωτ. 308/26.05.2023 έγγραφό του).

2. Για το εν λόγω ερώτημα αιτήθηκαν, από τον ερωτώντα Πρύτανη, οι απόψεις του Γ.Λ.Κ., σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4831/2021 για την παραδεκτή εισαγωγή του ερωτήματος στο αρμόδιο τμήμα του Ν.Σ.Κ., οι οποίες και παρασχέθηκαν με το έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής, Τμήμα Δ'-Εφαρμογής Ειδικών Μισθολογίων), με αριθμό πρωτοκόλλου 2/97308/ΔΕΠ 2/104526/ΔΕΠ/6.12.2023. Ειδικότερα, το Γ.Λ.Κ. διατυπώνει την άποψη ότι

«...οι αμοιβές των μελών του Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. των Α.Ε.Ι. που προέρχονται από συμμετοχή τους σε κάθε είδους προγράμματα των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι. και των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α'258), τα οποία χρηματοδοτούνται (αποκλειστικά) από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, δεν υπόκεινται στο προβλεπόμενο από το άρθρο 104, παρ. 2, του Συντάγματος ανώτατο όριο πρόσθετων αποδοχών ή απολαβών, καθόσον η εν λόγω απασχόλησή τους συνιστά πρόσθετη εργασία παρεχόμενη στα πλαίσια της κύριας οργανικής τους θέσης. Περαιτέρω, όσον αφορά το δεύτερο τιθέμενο ερώτημα, επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω πρόσθετες αμοιβές των μελών Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. των Α.Ε.Ι. δεν υπόκεινται στο ανώτατο όριο του άρθρου 15 του ν. 2703/1999 (Α'72), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11, παρ. 11, του ν. 2954/2011 (Α'255), καθόσον το εν λόγω όριο αφορά αποκλειστικά σε πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές από συμμετοχή σε συλλογικά όργανα (συμβούλια, επιτροπές και ομάδες εργασίας) φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Επίσης, διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις περί ανωτάτου ορίου αποδοχών του άρθρου 14 του ν. 2703/1999, όπως ερμηνεύτηκαν με την παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 2768/1999 (Α'273), έχουν καταργηθεί από την έναρξη ισχύος (από 01.01.2016) των όμοιων του άρθρου 28 του Κεφαλαίου Β' του ν. 4354/2015, όπως αυτό προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 34, περ. δ', του ν. 4354/2015...».

3. Στη συνέχεια υποβλήθηκε το παρόν ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο.

4. Στις διατάξεις των άρθρων 103 και 104 του Συντάγματος ορίζεται:

«Άρθρο 103

1. Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό... 2. Κανένας δεν μπορεί να διορισθεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη... 6. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και στους υπαλλήλους της Βουλής, οι οποίοι κατά τα λοιπά διέπονται εξ ολοκλήρου από τον Κανονισμό της, καθώς και στους υπαλλήλους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου...».

«Άρθρο 104

1. Κανένας από τους υπαλλήλους που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο δεν μπορεί να διοριστεί σε άλλη θέση δημόσιας υπηρεσίας ή οργανισμού

τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή δημόσιας επιχείρησης ή οργανισμού κοινής ωφέλειας. Κατ' εξαίρεση μπορεί να επιτραπεί με ειδικό νόμο ο διορισμός και σε δεύτερη θέση, εφόσον τηρούνται οι διατάξεις της επόμενης παραγράφου. 2. Οι κάθε είδους πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές των υπαλλήλων του προηγούμενου άρθρου δεν μπορεί να είναι κατά μήνα ανώτερες από το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης».

5.- Στις διατάξεις των άρθρων 28 και 34 του ν. 4354/2015 (Α'176), όπως το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 28 αντικαταστάθηκε με το άρθρο τρίτο του ν.4388/2016, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 28 Ανώτατο όριο αποδοχών.

1. Οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές ή σύνταξη, που καταβάλλονται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους ή μισθωτούς με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου των φορέων του άρθρου 7, των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, απαγορεύεται να υπερβαίνουν τις εκάστοτε αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Στο ανωτέρω όριο δεν συνυπολογίζεται το επίδομα υπηρεσίας στην αλλοδαπή, όπως προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις, τα προβλεπόμενα στα άρθρα 34 και 34Α του Ν.2682/1999 (Α' 16) επιδόματα, αμοιβές και αποζημιώσεις, καθώς και οι αμοιβές από κάθε είδους προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που επιχορηγούνται και εποπτεύονται από το κράτος, καθώς και των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι...».

«Άρθρο 34 Καταργούμενες διατάξεις.

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται: α... δ. Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, κατά το μέρος που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος ή κατά το μέρος που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο θέματα που διέπονται από αυτόν».

6.- Στις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 2703/1999 (Α' 72), όπως ισχύει από 01.01.2001 μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 11 παρ. 11 του ν. 2954/2001 (Α' 255), ορίζεται:

«Άρθρο 15 Ανώτατο όριο πρόσθετων αμοιβών.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του άρθρου 7 του Ν. 2606/1998 (ΦΕΚ 89 Α), οι πρόσθετες μηνιαίες αμοιβές ή απολαβές των λειτουργών, υπαλλήλων και μισθωτών του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, από συμμετοχή τους σε μόνιμα ή ευκαιριακά συλλογικά όργανα των υπηρεσιών αυτών (συμβούλια, επιτροπές και ομάδες εργασίας) δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 50% του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών της οργανικής τους θέσης. Η ως άνω διάταξη δεν ισχύει προκειμένου για μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. μερικής απασχόλησης».

7.- Στις διατάξεις των άρθρων 162, 163, 164, 229, 230, 234, 243 και 246 του ν. 4957/2022, «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141), όπως η παράγραφος 3 του άρθρου 246 τροποποιήθηκε με το άρθρο 30 παρ. 8 του ν.5029/2023 (Α' 55), ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο 162 Κατηγορίες ειδικού διδακτικού προσωπικού.

1. Ως ειδικό διδακτικό προσωπικό νοούνται τα μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), τα μέλη Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και τα μέλη Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.).....»

«Άρθρο 163 Μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού

1. Τα μέλη της κατηγορίας του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) επιτελούν ειδικό εκπαιδευτικό διδακτικό έργο, στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)... 2... 3. Τα μέλη Ε.Ε.Π. δύνανται: α) Να αναλαμβάνουν την επιστημονική ευθύνη έργων/προγραμμάτων και να συμμετέχουν με αμοιβή σε ερευνητικά, αναπτυξιακά και εκπαιδευτικά προγράμματα του οικείου ή άλλου Α.Ε.Ι., υπό την προϋπόθεση ότι εκπληρώνουν τα εκπαιδευτικά και λοιπά καθήκοντα, όπως αυτά ορίζονται στον παρόντα και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Α.Ε.Ι., με υποχρέωση ενημέρωσης του Προέδρου του Τμήματος....».

«Άρθρο 164 Μέλη Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού.

1. Τα μέλη της κατηγορίας του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) επιτελούν

εργαστηριακό - εφαρμοσμένο διδακτικό έργο... 2... 3. Τα μέλη Ε.ΔΙ.Π. δύνανται:
α) Να αναλαμβάνουν την επιστημονική ευθύνη έργων/προγραμμάτων και να συμμετέχουν με αμοιβή σε ερευνητικά, αναπτυξιακά και εκπαιδευτικά προγράμματα του οικείου ή άλλου Α.Ε.Ι., υπό την προϋπόθεση ότι εκπληρώνουν τα εκπαιδευτικά και λοιπά καθήκοντα, όπως αυτά ορίζονται στον παρόντα και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Α.Ε.Ι., με υποχρέωση ενημέρωσης του Προέδρου του Τμήματος...».

«Άρθρο 229 Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας - Σκοπός.

1. Σε κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.) λειτουργεί Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.), με αντικείμενο τη διαχείριση και αξιοποίηση των κονδυλίων επιστημονικής έρευνας, εκπαίδευσης, κατάρτισης, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, καθώς και την παροχή συναφών υπηρεσιών, προς επίτευξη του σκοπού του. 2. Σκοπός του Ε.Λ.Κ.Ε. είναι η διαχείριση και διάθεση κονδυλίων που προέρχονται από οποιαδήποτε πηγή χρηματοδότησης, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 230 και προορίζονται για την κάλυψη δαπανών, οποιουδήποτε είδους, που είναι απαραίτητες για τις ανάγκες εκτέλεσης έργων ερευνητικών, εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών, αναπτυξιακών, καθώς και έργων συνεχιζόμενης κατάρτισης, σεμιναρίων και συνεδρίων, παροχής επιστημονικών, τεχνολογικών και καλλιτεχνικών υπηρεσιών, εκπόνησης ειδικών και κλινικών μελετών, εκτέλεσης δοκιμών, μετρήσεων, εργαστηριακών εξετάσεων και αναλύσεων, παροχής γνωμοδοτήσεων, σύνταξης προδιαγραφών για λογαριασμό τρίτων, σχεδιασμού και υλοποίησης επιστημονικών, ερευνητικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και άλλων συναφών υπηρεσιών, προς όφελος του Α.Ε.Ι. 3. Ο Ε.Λ.Κ.Ε. είναι διακριτή νομική και οικονομική οντότητα από αυτή του Α.Ε.Ι., χωρίς νομική προσωπικότητα, και αποδίδεται σε αυτόν διαφορετικός Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ)».

«Άρθρο 230 Πόροι και χρηματοδοτήσεις των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας

1. Οι πόροι που διαχειρίζονται οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες: α) Εθνικοί πόροι:... β) Διεθνείς πόροι:... γ) Ιδιωτικοί πόροι και χρηματοδοτήσεις:... δ) Ίδιοι πόροι:...».

«Άρθρο 234 Επιστημονικός Υπεύθυνος.

1. Ως Επιστημονικοί Υπεύθυνοι έργων/προγραμμάτων δύναται να ορίζονται: α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), β) μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) του Α.Ε.Ι., γ) μέλη Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) του Α.Ε.Ι...».

«Άρθρο 243 Ομάδα Έργου - Απασχόληση σε έργα/προγράμματα.

1. Κάθε έργο/πρόγραμμα που διαχειρίζεται ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) εκπονείται από ομάδα έργου, της οποίας προΐσταται ο Επιστημονικός Υπεύθυνος. Ως μέλη της ομάδας έργου δύνανται να συμμετέχουν: α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.)... του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), β) μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής... 2... 3. Αν τα μέλη της ομάδας έργου προέρχονται από κατηγορίες προσωπικού των περ. α) έως ζ) της παρ. 1, η απασχόλησή τους στο έργο/πρόγραμμα αφορά πρόσθετη απασχόληση, που εγκρίνεται με απόφαση της Επιτροπής Ερευνών, κατόπιν εισήγησης του Επιστημονικού Υπευθύνου. Η εισήγηση περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη διάρκεια απασχόλησης και το ύψος των αποδοχών, που πρέπει να είναι εντός των εγκεκριμένων ορίων του προϋπολογισμού του κάθε έργου/προγράμματος. Ειδικώς για τη συμμετοχή προσωπικού των περ. α) έως γ) της παρ. 1 σε έργα/προγράμματα δεν απαιτείται η χορήγηση άδειας άσκησης ιδιωτικού έργου επ' αμοιβή, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26), εφόσον η απασχόληση εκτελείται πέραν του ωραρίου απασχόλησής τους...».

«Άρθρο 246 Θέματα αποδοχών.

1. Η συμμετοχή μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) σε έργα/προγράμματα των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι. συνιστά επιτρεπτή πρόσθετη απασχόληση, υπό την προϋπόθεση ότι εκτελούν τα

διδασκικά και λοιπά τους καθήκοντα, όπως αυτά ορίζονται ανά περίπτωση και δεν συνιστά ή προϋποθέτει την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

2. Οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές ή σύνταξη που καταβάλλονται προς τα μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. των Α.Ε.Ι., απαγορεύεται να υπερβαίνουν το ανώτατο όριο αποδοχών της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α' 176). Στο εν λόγω όριο συμπεριλαμβάνονται πρόσθετες αμοιβές από τη συμμετοχή σε έργα/προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους, σύμφωνα με το άρθρο 230.

3. Δεν εμπίπτουν στο ανώτατο όριο αποδοχών της παρ. 2 αμοιβές μελών Δ.Ε.Π., Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.), καθώς και ερευνητών και Ειδικών Λειτουργικών Επιστημόνων (Ε.Λ.Ε.) από τη συμμετοχή σε κάθε είδους προγράμματα των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι. και των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), τα οποία χρηματοδοτούνται από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, σύμφωνα με το άρθρο 230.

4. Οι αποδοχές των μελών Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. για την απασχόληση σε έργα/προγράμματα που διαχειρίζονται Ε.Λ.Κ.Ε. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητικά κέντρα ή τεχνολογικά ινστιτούτα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 ή άλλους ερευνητικούς οργανισμούς της ημεδαπής, αποδίδονται προς τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Ε.Ι. που υπηρετούν, εκκαθαρίζονται από αυτόν και καταβάλλονται μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

8. Με τις διατάξεις του άρθρου 104 του Συντάγματος ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στους υπαλλήλους που αναφέρονται στο άρθρο 103, δηλαδή στους δημόσιους υπαλλήλους, στους υπαλλήλους της Βουλής, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς επίσης και σε δημοσίους λειτουργούς. Με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού τίθεται ο κανόνας ότι κανένας από το προσωπικό αυτό δεν

επιτρέπεται να διοριστεί σε δεύτερη θέση δημόσιας υπηρεσίας ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή κοινής ωφελείας ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή δημόσιας επιχείρησης, εκτός αν αυτό επιτρέπεται με ειδικό νόμο. Στην περίπτωση αυτή, το σύνολο των πρόσθετων αποδοχών που προέρχονται από την απασχόληση σε δεύτερη θέση υπόκειται στο όριο της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου, δηλαδή δεν μπορεί μηνιαίως να υπερβαίνει το σύνολο των αποδοχών της οργανικής θέσης.

9. Ως δεύτερη θέση, σύμφωνα με τη συνταγματική διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 104, νοείται εκείνη που προέκυψε είτε με διορισμό σε υπαλληλική θέση, είτε με πρόσληψη δυνάμει σχέσης εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, στους φορείς που περιοριστικά προβλέπονται στην παράγραφο 1. Συνεπώς, η διάταξη αυτή δεν επιβάλλει κανενός είδους περιορισμό στις πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές που καταβάλλονται στο δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ως αμοιβή για εργασία παρεχόμενη στο πλαίσιο της κύριας οργανικής του θέσης, ανεξαρτήτως του ειδικότερου χαρακτηρισμού τους και του αν καταβάλλονται σ' αυτόν τακτικώς ή εκτάκτως (βλ. ΣτΕ 1617/2015, 4135/2015, 1124/2013, ΟλΣτΕ827/2010, ΑΠ 227/2003, ΝΣΚ 3/2022, 67/2020, 170/2018, 174/2017 κ.α.).

10. Με τις διατάξεις του άρθρου 162 παρ. 1 του ν. 4957/2022 προβλέπονται οι εξής κατηγορίες ειδικού διδακτικού προσωπικού των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων : Το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.) που ασκεί ειδικό εκπαιδευτικό-διδακτικό έργο, το Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π.) που ασκεί εργαστηριακό-εφαρμοσμένο έργο και το Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.) που ασκεί ειδικό διδακτικό έργο. Ίδιες διακρίσεις αναγνωρίζονταν και από τις προϋσχύσασες διατάξεις του άρθρου 29 ν. 4009/2011, οι οποίες καταργήθηκαν με την διάταξη του άρθρου 485 εδ. α του ν. 4957/2022.

11. Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π., περί των οποίων το ερώτημα, αποτελούν μέλη ειδικής κατηγορίας του υπηρετούντος με σχέση δημοσίου δικαίου υπαλληλικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. (βλ. ΝΣΚ 64/2023 ατομική). Δεν τελούν υπό ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς, εγγυώμενο την προσωπική και λειτουργική τους ανεξαρτησία, όπως τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού των Α.Ε.Ι. που έχουν την ιδιότητα του δημόσιου λειτουργού (βλ. Ολ. ΣτΕ 41/2013, ΣτΕ 3201-3202/2013, ΣτΕ 3499/2015, ΣτΕ 246/2006,

ΟΛ.ΣΤΕ 2786/1984, Δ.Εφ.Θεσ. 85/2021, 474/2020, ΝΣΚ 46/2023). Στο εν λόγω προσωπικό τυγχάνουν εφαρμογής, όπως και στα μέλη Δ.Ε.Π., οι διατάξεις του άρθρου 104 του Συντάγματος.

12. Με τις διατάξεις των άρθρων 162-164 του ν. 4957/2022 ο νομοθέτης ρύθμισε αυτοτελώς ζητήματα σχετικά με την υπηρεσιακή κατάσταση, τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών των κατηγοριών αυτών. Μεταξύ άλλων, όρισε ρητά (άρθρο 163 παρ. 3 περ. α' και άρθρο 164 παρ. 3 περ. α') ότι, εφόσον εκπληρώνουν τα εκπαιδευτικά και λοιπά καθήκοντά τους, όπως διαγράφονται στο νόμο και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Ε.Ι. στο οποίο υπηρετούν και ενημερώνουν σχετικά τον Πρόεδρο του οικείου Τμήματος, μπορούν να αναλαμβάνουν την επιστημονική ευθύνη έργων και προγραμμάτων και να συμμετέχουν με αμοιβή σε ερευνητικά, αναπτυξιακά και εκπαιδευτικά προγράμματα των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας του Α.Ε.Ι. στο οποίο υπηρετούν ή άλλου Α.Ε.Ι.

13. Σχετικά με τους Ειδικούς αυτούς Λογαριασμούς, οι διατάξεις του άρθρου 229 του ν. 4957/2022 προβλέπουν ότι συστήνονται στα Α.Ε.Ι. χωρίς αυτοτελή νομική προσωπικότητα και ότι αποτελούν διακριτή νομική και οικονομική οντότητα απ' αυτή του Α.Ε.Ι. (άρθρο 229 παρ. 3), με απόλυτη διοικητική, διαχειριστική και δημοσιονομική αυτοτέλεια, ανεξάρτητη από τη διοίκηση και τη διαχείριση του αντίστοιχου Α.Ε.Ι. Οι Ε.Λ.Κ.Ε. διαχειρίζονται κονδύλια που προέρχονται από εθνικούς πόρους, διεθνείς πόρους, ιδιωτικούς πόρους και χρηματοδοτήσεις και ιδίους πόρους (άρθρο 230) που προορίζονται για την κάλυψη δαπανών, οποιουδήποτε είδους, που είναι απαραίτητες για τις ανάγκες ερευνητικών, εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών και αναπτυξιακών έργων, καθώς και έργων συνεχιζόμενης κατάρτισης, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 229, τα οποία συμβάλλουν στη σύνδεση της εκπαίδευσης και της έρευνας με την παραγωγή και εκτελούνται ή παρέχονται και από το επιστημονικό προσωπικό των Α.Ε.Ι. (ΝΣΚ 11/2024).

14. Περαιτέρω, ο νομοθέτης με τις διατάξεις των άρθρων 234 και 243 του ν. 4957/2022 προβλέπει, πλέον, ρητά ότι, στο πλαίσιο ερευνητικών, αναπτυξιακών και εκπαιδευτικών έργων/προγραμμάτων που υλοποιεί ο Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι., τα μέλη Δ.Ε.Π., καθώς και τα μέλη Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π., μπορούν να προΐστανται ως επιστημονικοί υπεύθυνοι ή να συμμετέχουν με

αμοιβή ως μέλη της ομάδας που εκπονεί έργο ή πρόγραμμα. Η απασχόληση αυτή αποτελεί πρόσθετη απασχόληση, σε σχέση με τα κύρια καθήκοντά τους, για την ανάθεση της οποίας απαιτείται προηγούμενη εγκριτική απόφαση της Επιτροπής Ερευνών, κατόπιν εισήγησης του Επιστημονικού Υπευθύνου. Με την εγκριτική απόφαση καθορίζεται και το ύψος των πρόσθετων αποδοχών των μελών που συμμετέχουν στο έργο/πρόγραμμα. Οι αποδοχές αυτές εκκαθαρίζονται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Ε.Ι. όπου υπηρετούν οι συμμετέχοντες στα προγράμματα, στον οποίο αποδίδονται, σε περίπτωση συμμετοχής τους σε έργα/προγράμματα που διαχειρίζονται Ε.Λ.Κ.Ε. διαφορετικού Α.Ε.Ι. από εκείνο στο οποίο υπηρετούν και καταβάλλονται μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών (άρθρο 246 παρ. 4). Η πρόσθετη αυτή απασχόληση δεν αποτελεί άσκηση ιδιωτικού έργου επ' αμοιβή και για το λόγο αυτό δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 υπαλληλικού κώδικα (άρθρο 243 παρ. 3).

15. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εν λόγω απασχόληση των μελών Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. παρέχεται στο πλαίσιο της κύριας οργανικής τους θέσης, ανεξαρτήτως αν το έργο/πρόγραμμα υλοποιείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Ε.Ι. στο οποίο υπηρετούν ή από τον Ε.Λ.Κ.Ε. άλλου Α.Ε.Ι. Επομένως, οι πρόσθετες αμοιβές που καταβάλλονται στα μέλη Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. για την απασχόλησή τους αυτή δεν αποτελούν πρόσθετες αμοιβές από δεύτερη θέση εργασίας και για το λόγο αυτό δεν υπάγονται στο όριο αμοιβών της παραγράφου 2 του άρθρου 104 του Συντάγματος (πρβλ. ΝΣΚ 174/2017, 67/2020 ατομική, 3/2022).

16. Από τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 4354/2015, που εφαρμόζονται και στις κατηγορίες προσωπικού περί των οποίων το ερώτημα, οι οποίες αμείβονται με ειδικό μισθολόγιο, ορίζεται ότι οι πάσης φύσεως αποδοχές και απολαβές του προσωπικού στο οποίο αφορούν δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις μηνιαίες αποδοχές του γενικού γραμματέα υπουργείου. Από το ανώτατο αυτό όριο εξαιρούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου, μεταξύ άλλων, και οι αμοιβές από κάθε είδους προγράμματα (ερευνητικά, εκπαιδευτικά) των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι. που χρηματοδοτούνται από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους. Δικαιολογητικός λόγος της ρύθμισης αυτής είναι ότι οι εν λόγω αμοιβές δεν βαρύνουν δημοσιονομικούς πόρους ή τον κρατικό προϋπολογισμό και, άρα, με την

παροχή αυτών δεν θίγεται η δημοσιονομική ισότητα και η κοινωνική δικαιοσύνη, που αποτέλεσαν, άλλωστε, το σκοπό της ρύθμισης της παραγράφου 2 του άρθρου 104 του Συντάγματος (ΝΣΚ 174/2017. Βλ., επίσης, αιτιολογική έκθεση του ν. 3848/2010, με την παράγραφο 2 του άρθρου 36 του οποίου είχε εισαχθεί το πρώτον η σχετική ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία «...Οι εν λόγω αμοιβές, όχι μόνον δεν επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό, αλλά αποτελούν παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης, απασχόλησης νέων ερευνητών και ενίσχυσης των κρατικών εσόδων»).

17. Εξάλλου, με το άρθρο 34 του ν. 4354/2015 καταργήθηκε κάθε γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του νόμου αυτού. Επομένως, οι προγενέστερες διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 2703/1999, όπως ερμηνεύθηκαν με την παράγραφο 4 του άρθρου 34 του ν. 2768/1999, οι οποίες αναφέρονται στο δεύτερο υποερώτημα και όριζαν διαφορετικό ανώτατο όριο αμοιβών και, συγκεκριμένα, το σύνολο των εκάστοτε αποδοχών του Προέδρου του Αρείου Πάγου χωρίς οικογενειακή παροχή, έχουν καταργηθεί από την έναρξη ισχύος του καταργητικού νόμου και δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής στην περίπτωση του ερωτήματος.

18. Με το άρθρο 15 του ν. 2703/1999, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 παρ. 11 του ν. 2954/2001, προβλέπεται ως ανώτατο όριο για τις πρόσθετες μηνιαίες αμοιβές λειτουργών, υπαλλήλων και μισθωτών από συμμετοχή σε κάθε είδους μόνιμου ή προσωρινού χαρακτήρα συλλογικά διοικητικά όργανα, το 50% του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών της οργανικής τους θέσης. Η διάταξη αυτή δεν βρίσκει έδαφος εφαρμογής στην περίπτωση του ερωτήματος, κατά την οποία δεν πρόκειται για αμοιβές από συμμετοχή σε συλλογικά όργανα της διοίκησης.

19. Τέλος, οι διατάξεις του άρθρου 246 του ν. 4957/2022, με τις οποίες ορίζεται ότι (παρ. 1) η συμμετοχή μελών Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.ΤΕ.Π. των Α.Ε.Ι. σε έργα/προγράμματα των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας συνιστά επιτρεπτή πρόσθετη απασχόληση, ότι (παρ. 2) οι πάσης φύσεως αποδοχές που καταβάλλονται στους ανωτέρω υπόκεινται στο ανώτατο όριο της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 και μόνο, ότι στο ανώτατο αυτό όριο υπάγονται οι πρόσθετες αμοιβές από τη συμμετοχή σε έργα και προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους και ότι (παρ. 3) δεν υπάγονται στο ανώτατο αυτό όριο οι πρόσθετες

αποδοχές από τη συμμετοχή σε προγράμματα των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι. που χρηματοδοτούνται από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, είναι σαφείς (βλ. επίσης αιτιολογική έκθεση επί της παραγράφου 8 του άρθρου 30 του ν.5029/2023, με την οποία τροποποιήθηκε η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 246) και ως νεότερες δεν επιτρέπουν την εφαρμογή προγενέστερων διατάξεων, με τις οποίες ετίθετο άλλο ανώτατο όριο ή ορίζονταν διαφορετικά.

Απάντηση

20. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε΄ Τμήμα) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής:

α) Οι πρόσθετες αποδοχές - αμοιβές των μελών Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. των Α.Ε.Ι. από τη συμμετοχή τους σε έργα/προγράμματα (ερευνητικά, αναπτυξιακά και εκπαιδευτικά) των Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Ε.Ι. στο οποίο υπηρετούν ή άλλου Α.Ε.Ι., που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, δεν υπόκεινται στο προβλεπόμενο από τη συνταγματική διάταξη του άρθρου 104 παρ.2 ανώτατο όριο αμοιβών.

β) Οι πρόσθετες αυτές αποδοχές εξαιρούνται από το ανώτατο όριο του άρθρου 28 του ν. 4354/2015, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 246 του ν. 4957/2022, όπως η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού τροποποιήθηκε με την παράγραφο 8 του άρθρου 30 του ν.5029/2023, οι οποίες δεν επιτρέπουν την εφαρμογή προγενέστερων διατάξεων που όριζαν διαφορετικά ή έθεταν άλλο όριο αμοιβών.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 27-2-2024

Η Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια